УДК [339.727.22:339.9]+330.322
DOI 10.33244/2617-5932.3.2019.89-98

М. А. Корж,
к.е.н.,
Університет ДФС України,
e-mail: korzhm@gmail.com,
ORCID ID 0000-0002-1475-6429

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ПРЯМОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ: ІНСТИТУЦІЙНИЙ АСПЕКТ

У статті розкрита сутність та особливості інституційного підходу до залучення та використання прямих іноземних інвестицій. Здійснена типологізація механізмів прямого іноземного інвестування шляхом виокремлення їхніх фінансової, фіскальної та інституціональної складових і визначено відповідні інструменти, які можуть носити як стимулюючий, так і обмежуючий характер.

Ключові слова: *пряме іноземне інвестування, глобалізація, механізми прямого іноземного інвестування, інституціональний механізм, інституціональне середовище, інституціональні зміни, інституціональна рівновага, інституційні обмеження.*

М. А. Корж. Типологизация механизмов прямого иностранного инвестирования: институциональный аспект

В статье раскрыта сущность и особенности институционального подхода к привлечению и использованию прямых иностранных инвестиций. Осуществлена типологизация механизмов прямого иностранного инвестирования путем выделения их финансовой, фискальной и институциональной составляющих, а также определены соответствующие инструменты, которые могут носить как стимулирующий, так и ограничивающий характер.

Ключевые слова: *прямое иностранное инвестирование, глобализация, механизмы прямого иностранного инвестирования, институциональный механизм, институциональная среда, институциональные изменения, институциональное равновесие, институциональные ограничения.*

Мета і завдання дослідження. Метою є розкриття сутності й особливостей інституційного підходу до залучення та використання прямих іноземних інвестицій. Завданням є здійснення типологізації механізмів прямого іноземного інвестування.

Результати дослідження полягають у вдосконаленні типологізації механізмів прямого іноземного інвестування шляхом виокремлення їхніх фінансової, фіскальної та інституціональної складових.

Постановка проблеми. Процеси прямого іноземного інвестування супроводжуються неоднозначними наслідками для різних країн та регіонів. З одного боку, вони позитивно впливають на потенціал інтеграції країн у світовий економічний простір, трансфер

© Корж М. А., 2019

матеріальних і нематеріальних технологій та розвиток національних економік, а з іншого – призводять до структурних деформацій у країнах з транзитивною економікою, до яких належить і Україна. Зазначені деформації багато в чому виникають унаслідок неефективного регулювання інвестиційних процесів з боку держави та недосконалої дії інституційних механізмів прямого іноземного інвестування.

Пряме іноземне інвестування має важливе значення для стійкого та збалансованого економічного розвитку національних економік, спричиняючи разом з тим ряд проблем, ризиків і загроз національному суверенітету окремих країн. Соціально-економічні наслідки процесу фінансової глобалізації для світового господарства, а також для кожної окремо взятої країни значною, а можливо, вирішальною мірою залежать від дієвості механізмів прямого іноземного інвестування в цих країнах. У зв'язку із цим на сучасному етапі розвитку світогосподарських зв'язків посилюється потреба у дослідженні механізмів, за допомогою яких здійснюється пряме іноземне інвестування. Проблема створення ефективних інституційних механізмів, які сприятимуть значному залученню та раціональному використанню прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ), набуває особливого значення в пострадянських умовах, у тому числі і в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ключову роль у формуванні теоретичних і практичних аспектів прямого іноземного інвестування відіграли дослідження таких відомих зарубіжних вчених, як: П. Баклі [23], Б. Блоніген [24], Дж. Даннінг [27], Ч. Кіндлебергер [28], К. Кодзіма [29], П. Кругман [30], Дж. Маркусен [31], Р. Манделл [32], Г. Марковіц [33], Ф. Модільяні, Т. Озава [29], М. Портер, А. Рагмен, С. Хаймер, У. Шарп та ін.

Серед українських науковців широко відомі доробки, присвячені теорії та практиці прямого іноземного інвестування О. Гаврилюка [3], В. Гейця [4], Д. Лук'яненка [13], Ю. Макогона [13], В. Новицького, Н. Обушної, Ю. Пахомова [13], О. Рогача, В. Рокочої, А. Рум'янцева [17], В. Сіденка, А. Філіпенка та ін.

Теоретико-методологічні підвалини традиційного інституціоналізму закладені такими відомими вченими, як: Т. Веблен [1], Дж. Коммонс [25], В. Мітчелл [34], Дж. Гелбрейт [5], а неоінституціоналізму – лауреатами Нобелівської премії з економіки Дж. Б'юкененом, Р. Коузом, Д. Нортом [15], О. Вільямсоном [19] та ін. Потрібно зазначити доробок у галузі інституціоналізму українських учених А. Гриценка [6], В. Дементьєва [7], Ю. Коваленко [10; 11], П. Леоненка [20], А. Ткача [21], А. Чухна [20; 22] та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку О. В. Прохорової, механізми регулювання і залучення ПІІ необхідно розглядати як сукупність засобів й інструментів, спрямованих не лише на стимулювання припливу ПІІ до країни, а й на оптимізацію цього процесу – впорядкування структури, форм і націленості іноземних інвестицій у відповідності з потребами та стратегічними інтересами країни [16, с. 77].

На нашу думку, механізми прямого іноземного інвестування формуються внаслідок взаємодії міжнародних та національних ринкових інститутів, а також суб'єктів інвестиційної діяльності. Вони становлять сукупність конкретних форм, методів (адміністративних та економічних), інструментів організації залучення й використання ПІІ (на національному, міжрегіональному, міжнародному і корпоративному рівнях), в яких реалізуються відносини власності та інтереси інвесторів, реципієнтів ПІІ та держави, цілі й завдання економічної політики.

Відповідно до визначення механізмів прямого іноземного інвестування запропоновано типологізацію (рис. 1) шляхом виокремлення їхніх фінансової, фіскальної та інституціональної складових із визначенням відповідних інструментів.



Рис. 1. Типологізація сучасних механізмів прямого іноземного інвестування
Джерело: побудовано автором самостійно.

Функціонування і розвиток механізмів прямого іноземного інвестування залежить також від особливостей, які зумовлюються формами здійснення ПІІ. До них належать: 1) злиття та поглинання (M&A – Merge and Acquisition); 2) інвестиції у створення нових потужностей (Greenfield Investment); 3) розширення (модернізація) підприємств; 4) передислокація підприємств; 5) дивестування капіталу; 6) створення спільних підприємств, у тому числі на засадах державно-приватного партнерства; 7) реінвестування коштів; 8) вкладення в акціонерний капітал конкурентів для можливості контролювання їхньої діяльності; 9) придбання прав користування землею, природними ресурсами та інших майнових прав.

Фінансова складова механізмів прямого іноземного інвестування охоплює: зміцнення позицій національної валюти, її конвертованість; можливість для підприємств, створених за участі іноземних інвесторів, без зусиль конвертувати отримані доходи; користування банківською системою країни; надання державних кредитів для інвестиційних проектів у пріоритетні сфери [14].

На обсяги іноземного інвестування впливають рівень банківського відсотка, а також облікова ставка центрального банку. Залежність активності іноземних інвесторів від банківського відсотка визначається тим, що норма прибутковості інвестиційного проекту за участі нерезидента, кредитованого комерційними банками приймаючої країни, повинна перевищувати встановлений банківський відсоток. Зниження банківського відсотка приваблює будь-якого інвестора, який вкладає кошти в реальний сектор економіки [18].

Важливою передумовою покращення інвестиційного середовища та системи регулювання іноземних інвестицій в Україні є страхування ПІІ. У сучасних умовах набуває швидких темпів процес демонополізації страхової діяльності, розширюється коло суб'єктів, які надають страхові послуги, формується страховий ринок. Водночас розвиток страхової справи має досі ще стихійний характер. Це здебільшого пояснюється відсутністю законодавчих норм, які б охоплювали сферу страхування [18]. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ) здійснює страхування політичних ризиків і надає гарантії з відшкодування збитків від некомерційних ризиків з метою сприяння здійсненню прямих іноземних інвестицій у країни, що розвиваються.

Фіскальна складова механізмів прямого іноземного інвестування є одним з основних важелів, за допомогою якого держава може впливати на інвестиційні процеси з урахуванням стратегічних національних інтересів.

Доцільно класифікувати напрями податкового регулювання міжнародного руху інвестицій таким чином: 1) гармонізація, уніфікація або диференціація принципів оподаткування ПІІ у межах міжнародного, національних (загального та спеціального) режимів оподаткування залежно від ступеня відкритості національних економік, їхньої участі в інтеграційних процесах; 2) «паралельна» лібералізація податкових умов для потоків інвестицій у національні економіки та «витоків» інвестицій за їх межі; 3) обмеження щодо податкової конкуренції між країнами – членами інтеграційних об'єднань; 4) координація міждержавних заходів з уникнення подвійного оподаткування та сприяння інвестиціям (насамперед між країнами – активними торговими партнерами); 5) оптимізація структури податків на факторні доходи від праці, капіталу, природних ресурсів, податків на товари та послуги, майно.

Фіскальна складова механізмів включає: 1) організації, на які покладено функції з податкового регулювання руху інвестицій та вирішення інших суміжних питань [2, с. 14]; 2) інститути; 3) формальні (закони, міжнародні угоди, конвенції, порядки, інструкції, положення тощо, які формують правове поле оподаткування) і неформальні (традиції, зв'язки, негласні партнерські домовленості) правила у сфері зовнішньоекономічної діяльності; 4) інструменти (застосування певних принципів оподаткування, зміна податкової бази, ставок і пільг). Центральним елементом фіскальної складової є податкове законодавство.

Останніми десятиліттями викликають підвищений теоретичний і практичний інтерес дослідження, в яких аналізуються природа, складові та особливості, власне, інституціонального механізму прямого іноземного інвестування та розглядаються інституційні чинники, які впливають на обсяги і напрями сучасних глобальних інвестиційних потоків.

Незважаючи на те, що інституційний напрям перебуває на стадії розвитку, вже існуючі результати дозволяють вибудувати більш реалістичну картину з урахуванням впливу інституційного середовища; пояснити економічні і технологічні процеси; усвідомити місце індивідів у формуванні інституційних структур у фінансовому секторі, а також їхню фінансову поведінку. У підсумку це дасть змогу використовувати методологічну базу інституціоналізму для пояснення результатів перетворень у фінансовому секторі і створення можливих сценаріїв подальшого його розвитку [10, с. 125].

На думку Ю. М. Коваленко, інституційна парадигма є найбільш прийнятною для аналізу функціонування фінансового сектору економіки. Це можна пояснити таким:

1) наближення традицій економічного аналізу, що склалися за радянських часів, більше до інституціоналізму, ніж до неокласики; 2) широка доступність основних наукових результатів теорії у країнах СНД, їх переклад російською та українською мовами; 3) відкритість питання про вибір базисних інституцій для сучасного стану фінансової діяльності; 4) застосування еволюційного підходу у дослідженні економічних процесів; 5) визначення організацій (держава, фінансові корпорації/квазікорпорації) не як окремого економічного агента з єдиними цілями, а як системи, яка має внутрішню структуру інтересів; 6) порівняння інституційних альтернатив одна з одною, а не тільки з ідеальним станом справ, як у неокласиці; 7) індивідуальний підхід до реформ; 8) дослідження глобальних тенденцій розвитку ринків капіталу і національних фінансових процесів, що особливо актуально в сучасних інтеграційних умовах [11, с. 52].

Деякі вчені розглядають інституціональний механізм як особливу складову господарського механізму, що забезпечує створення норм і правил, взаємодію різних суб'єктів господарювання та агентів з метою реалізації їхніх економічних можливостей і стабілізації господарського середовища [9, с. 47]. О. В. Іншаков та Н. М. Лєбєдєва [8, с. 19] визначили інституціональний механізм як систему трансформації господарських взаємовідносин суб'єктів у напрямі їх ієрархічного упорядкування на основі загальноприйнятих норм і правил господарської організації та у відповідності з вимогами традиційно існуючого або легітимно встановленого суспільством інституту.

На нашу думку, поряд із загальним інституціональним механізмом економіки необхідно виокремити поняття «інституціональний механізм залучення та використання іноземних інвестицій», або «інституціональний механізм прямого іноземного інвестування». Він являє собою систему взаємовідносин держави та суб'єктів інвестування економіки, чия діяльність пов'язана з використанням законодавчо закріплених норм у сфері іноземного інвестування, порядком дотримання наданих прав і гарантій, а також неформальними правилами поведінки у відповідному інституціональному середовищі. Функціонування цього механізму спрямовано на ефективне залучення й використання іноземних інвестицій, мінімізації відповідних трансформаційних та трансакційних витрат, зокрема, шляхом упорядкування ролей і взаємовідносин регуляторів і суб'єктів інвестування, насамперед ТНК [12, с. 80].

У встановленні цього механізму ключову роль відіграють інституціональні зміни та інновації, що порушують попередню інституціональну рівновагу і приводять до виникнення нової. За умови ефективного функціонування механізму ПІІ нова інституціональна рівновага закріплюється та зміцнюється й упродовж певного періоду часу (більш чи менш тривалого) не потребує нових інституціональних змін.

Таким чином, інституціональний механізм суспільства й економіки нерозривно пов'язаний з інститутами, інституціональним середовищем, інституціональними змінами та інституціональними інноваціями. Усі вони взаємозв'язані та взаємодіють у функціонуванні та розвитку.

Потоки ПІІ перебувають під впливом різноманітних економічних та неекономічних чинників. Зокрема, інституційна економічна теорія розкриває залежність обсягів ПІІ від характеристик якості інститутів, типів і форм ПІІ, політичної ситуації та ін.

До інструментів залучення та використання ПІІ належать:

– фінансові (облікова ставка центрального банку, рівень відсоткової ставки комерційних банків, валютний режим і валютний курс, система гарантій, можливості репатріації

прибутку, страхування ПІІ, угоди державно-приватного партнерства, міжнародні інвестиційні угоди);

– фіскальні (принципи оподаткування (резидентства або територіальності), податкова база, ставки податків, податкові пільги, антиофшорні заходи, застосування спеціальних режимів інвестиційної діяльності, угоди з питань уникнення подвійного оподаткування, трансфертне ціноутворення);

– інституціональні (формальні (нормативно-правові документи, які формують правове поле інвестиційної діяльності) та неформальні правила (звички, традиції, норми поведінки, ринкова культура, менталітет), які обмежують або стимулюють поведінку та упорядковують взаємодію між суб'єктами інвестиційної діяльності).

Інструменти залучення ПІІ можуть мати як стимулюючий, так і обмежувальний характер, але, крім того, їхня дія повинна бути спрямована на оптимізацію процесу прямого іноземного інвестування, а саме впорядкування структури, форм і спрямованості ПІІ з урахуванням національних стратегічних інтересів країни.

Висновки. Здійснена типологізація сучасних механізмів прямого іноземного інвестування дала змогу виокремити їхні фінансову, фіскальну та інституціональну складові та визначити відповідні інструменти, які можуть носити як стимулюючий, так і обмежуючий характер.

Підбиваючи підсумки, варто зауважити, що положення інституціональної теорії розкривають адаптивну або інноваційну сутність трансформації механізмів прямого іноземного інвестування як сукупності динамічних змін їхніх фінансової, фіскальної, інституціональної складових під впливом структурних зрушень у глобальних інвестиційних потоках та інституціональному середовищі країн-реципієнтів.

Для України залучення прямих іноземних інвестицій набуває особливого значення з огляду на необхідність модернізації та структурної трансформації економіки відповідно до євроінтеграційного вектору розвитку. У широкому контексті йдеться про здатність країни прискорити подолання кризового стану й відновити економічне зростання, поєднуючи внутрішній інвестиційний потенціал з масштабними іноземними інвестиціями, що мають модернізаційну спрямованість, відповідають національним інтересам та критеріям економічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1984. – 368 с.

2. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование / Ю. В. Макогон, В. А. Кравченко, В. В. Кравцова, М. Ю. Марченко / под общ. ред. проф. Ю. В. Макогона. – Донецк : ДонНУ, 2001. – 167 с.

3. Гаврилюк О. В. Міжнародні злиття й поглинання як атрибут глобальної корпоративізації розвитку [Електронний ресурс] / О. В. Гаврилюк. – Режим доступу : http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/ 19849/14-Gavrilyuk.pdf?sequence=1

4. Геєць В. Спеціальні економічні зони: «чорні діри» чи точки економічного зростання? / В. Геєць, В. Семиноженко // Дзеркало тижня. – 2006. – № 44 (623).

5. Гэлбрейт Д. К. Экономические теории и цели общества / Д. К. Гэлбрейт. – М. : Прогресс, 1976. – 406 с.

6. Гриценко А. А. Політична економія: актуалізація проблематики, методологічний потенціал і сполученість з інституціоналізмом / А. А. Гриценко // Економічна теорія. – 2012. – № 1. – С. 5–20.

7. Дементьев В. В. Институциональная теория в Украине: направления исследований, особенности, перспективы / В. В. Дементьев // Научные труды ДонНТУ. – 2006. – Вып. 103-1. – С. 17–31. – (Серия: экономическая).

8. Иншаков О. В. Институциональная теория в современной России: достижения и задачи развития / О. В. Иншаков, Н. Н. Лебедева // Ежегодник. – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2001. – Вып. 1. – С. 6–36.

9. Истомин С. В. Сравнительный анализ институционального и хозяйственного механизмов в трансформируемой экономике / С. В. Истомин // Вестник Челябинского государственного университета, 2010. – № 27 (208). – С. 47–51.

10. Коваленко Ю. М. Можливості і межі інституціоналізму як дослідницької програми / Ю. М. Коваленко // Збірник наук. праць Національного університету ДФС України. – 2009. – № 2. – С. 115–127.

11. Коваленко Ю. М. Інструментарій дослідження трансформацій у фінансовій діяльності / Ю. М. Коваленко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 4 (154). – С. 51–58.

12. Корж М. А. Інституціональний механізм прямого іноземного інвестування / М. А. Корж // Фінанси України. – 2014. – № 1 (218). – С. 76–94.

13. Лукьяненко Д. Т. Международные стратегии экономического развития : учебник / Д. Т. Лукьяненко, Ю. В. Макогон, Ю. Н. Пахомов. – Донецк : ДонНУ, 2007. – 395 с.

14. Механизм привлечения иностранных инвестиций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://banauka.ru/2949.html

15. Норт Д. Інститути, інституційні зміни та функціонування економіки / Д. Норт ; пер. з англ. – К. : Основи, 2000. – 198 с.

16. Прохорова О. В. Организационно-экономический механизм привлечения прямых иностранных инвестиций на региональном уровне / О. В. Прохорова // Вестник Балтийского федерального университета им. И. Канта. – 2012. – Вып. 3. – С. 74–80.

17. Рум'янцев А. П. Міжнародні фінансові відносини : навч. посіб. / А. П. Рум'янцев, В. Я. Голюк, О. Г. Тонких. – К. : Центр учбової л-ри, 2008. – 348 с.

18. Тесля С. Організаційно-економічний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України / С. Тесля // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 454–459.

19. Уильямсон О. И. Экономические институты капитализма: фирма, рынки, «отношенческая» контрактация / О. И. Уильямсон. – СПб. : Лениздат, 1996. – 516 с.

20. Чухно А. А. Інституціонально-інформаційна економіка : підручник / А. А. Чухно, П. М. Леоненко, П. І. Юхименко. – К., 2010. – 687 с.

21. Ткач А. А. Інституціональна економіка. Нова інституціональна економічна теорія : навч. посіб. / А. А. Ткач. – К. : ЦУЛ, 2007. – 304 с.

22. Чухно А. А. Вибрані праці : у 2 т. – Т. 1 / А. А. Чухно ; ДННУ «Акад. фін. Управління» ; передм. Л. В. Губерського, Т. І. Єфименко. – К., 2012. – 556 с.

23. Buckley P., Casson M. The Future of the Multinational Enterprises / P. Buckley, M. Casson. – London, 1976.

24. Blonigen B. A. FDI in Space: Spatial Autoregressive Relationships in Foreign Direct Investment / B. A. Blonigen // European Economic Review. – 2007. – V. 51, № 5. – Pp. 1303–1325.

25. Commons J. R. The Legal Foundations of Capitalism / J. R. Commons. – N. Y. : McMillan, 1924. – 361 p.

26. Coase R. H. The Nature of the Firm / R. H. Coase // Economica. – 1937. – New Series 16. – Vol. 4. – Pp. 386–405.

27. Dunning J. H. International Production and the Multinational Enterprise / J. H. Dunning. – London : Allen & Unwin, 1981.

28. Kindleberger Ch. American Business Abroad. New Haven : Yale University Press, 1969.

29. Kojima K., Ozawa T. Micro- and Macroeconomics Models of Direct Foreign Investment: Toward a Synthesis / K. Kojima, T. Ozawa // Hitotsu-bashi Journal of Economics. – 1984. – Vol. 25, № 1. – Pp. 1–20.

30. Krugman P. Increasing Returns and Economic Geography / P. Krugman // Journal of Political Economy. – 1991. – Vol. 99, № 3. – Pp. 483–499.

31. Markusen J. R. Foreign Direct Investment and Trade / J. R. Markusen // Adelaide : University of Adelaide, 2000.

32. Mundell R. A. An Appropriate Use of Monetary and Fiscal Policy in Internal and External Balance / R. A. Mundell // IMF Staff Papers. – 1962. – № 9. – Pp. 70–79.

33. Markowitz H. M. Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investments / H. M. Markowitz. – N. Y. : John Wiley & Sons, 1956. – 344 p.

34. Mitchell W. Types of Economic Theory: from Mercantilism to Institutionalism / W. Mitchell. – N. Y., 1969.

REFERENCES

1. Veblen, T. (1984). Theory of the idle class. – M. : Progress, 368 p.

2. Makogon, Yu. V., Kravchenko, V. A., Kravtsova, V. V. and Marchenko, M. Yu. (2001). Foreign Economic Activities: Organization, Management, Forecasting, Donetsk, DonNU. – P. 14.

3. Gavrilyuk, O. V., International mergers and acquisitions as an attribute of global corporatization of development. – Retrieved from : http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/19849/14-Gavrilyuk.pdf? Sequence = 1

4. Geets, V. and Semynozhenko, V. (2006). Special economic zones: «black holes» or points of economic growth?, Dzerkalo Tyzhnia, No. 44 (623).

5. Galbraith, D. K. (1976). Economic Theories and Objectives of Society. – M. : Progress, 406 p.

6. Gritsenko, A. A. (2012). Political economy: actualization of problems, methodological potential and connection with institutionalism, Economic Theory, No. 1. – P. 5–20.

7. Dementiev, V. V. (2006). Institutional theory in Ukraine: directions of research, features, perspectives, Scientific works of DonNTU. Series: economic, release 103-1. – P. 17–31.

8. Inchakov, O. V. and Lebedeva, N. N. (2001). Institutional theory in modern Russia: achievements and problems of development. Volgograd, Volgograd State University, V. 1. – P. 6–36.

9. Istomin, S. V. (2010). Comparative analysis of institutional and economic mechanisms in a transformed economy, Bulletin of the Chelyabinsk State University, No. 27 (208). – P. 47-51.

10. Kovalenko, Y. M. (2009). Opportunities and the brink of institutionalism as a research program, Collection of scientific works of the National University of the State Fiscal Service of Ukraine, № 2. – P. 115-127.

11. Kovalenko, Y. M. (2014). Instruments for the study of transformations in financial activities, Current problems of the economy, No. 4 (154). – P. 51-58.

12. Korzh, M. A. (2014). Institutional mechanism of direct foreign investment, Finance of Ukraine, No. 1 (218). – P. 76–94.

13. Lukyanenko, D. T., Makogon, Yu. V., and Pakhomov, Yu. N. (2007). International Strategies for Economic Development: Textbook, Donetsk: DonNU. – 395 p.

14. Mechanism of attraction of foreign investments. – Retrieved from : http://banauka.ru/2949.html

15. North, D. (2000). Institutes, institutional changes and functioning of the economy, translated from english. – K. : Fundamentals. – 198 p.

16. Prokhorova, O. V. (2012). Organizational-economic mechanism of attraction of direct foreign investments at the regional level, Vestnik Baltikiy federal university im. I. Kant. V. 3. – P. 74-80.

17. Rumyantsev, A. P, Goluk, V. Ya. and Thin, O. G. (2008). International Financial Relations. Teach. Manual. – K. : Center for Educational Literature. – 348 p.

18. Tesla, S. (2009). Organizational-economic mechanism of attraction of direct foreign investments into the economy of Ukraine, Formation of a market economy in Ukraine, V. 19. – Pp. 454–459.

19. Williamson, O. I. (1996). Economic institutes of capitalism: firm, markets, «relative» contracting, St. Petersburg : Lenizdat. – 516 p.

20. Chukhno, A. A., Leonenko, P. M. and Yukhymenko, P. I. (2010). Institute of Information Economics : Textbook. – K., 687 p.

21. Tkach, A. A. (2007) Institutional Economics. New institutional economic theory: teach. Manual. – K., 304 p.

22. Chukhno, A. A. (2012). Selected Works : 2 tons of T. – K. – 556 p.

23. Buckley, P. and Casson M. (1976). The Future of the Multinational Enterprises, London, 1976.

24. Blonigen, B. A. (2007). FDI in Space: Spatial Autoregressive Relationships in Foreign Direct Investment, European Economic Review, V. 51. – № 5. – P. 1303-1325.

25. Commons, J. R. (1924). The Legal Foundations of Capitalism, N. Y. : McMillan. – 361 p.

26. Coase, R. H. (1937). The Nature of the Firm. Economica, New Series 16, Vol. 4. – P. 386-405.

27. Dunning, J. H. (1981). International Production and the Multinational Enterprise, London : Allen & Unwin, 1981.

28. Kindleberger, Ch. (1969). American Business Abroad, New Haven : Yale University Press, 1969.

29. Kojima, K. and Ozawa, T. (1984). Micro- and Macroeconomics Models of Direct Foreign Investment: Toward a Synthesis, Hitotsu-bashi Journal of Economics, Vol. 25. – № 1. – P. 1–20.

30. Krugman, P. (1991). Increasing Returns and Economic Geography, Journal of Political Economy, Vol. 99. – № 3. – P. 483–499.

31. Markusen, J. R. (2000). Foreign Direct Investment and Trade, Adelaide : University of Adelaide, 2000.

32. Mundell, R. A. (1962). An Appropriate Use of Monetary and Fiscal Policy in Internal and External Balance, IMF Staff Papers, № 9. – P. 70–79.

33. Markowitz, H. M. (1956). Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investments, N. Y. : John Wiley & Sons. – 344 p.

34. Mitchell, W. Types of Economic Theory: from Mercantilism to Institutionalism, N. Y.

M. A. Korzh. Typologization of mechanisms for direct foreign investment: institutional aspects

Introduction. *The processes of direct foreign investment have mixed implications for different countries and regions. On the one hand, they positively influence the potential of integration of countries into the world economic space, and, on the other, lead to structural deformations. These deformations are largely due to the ineffective regulation of investment processes by the state and the imperfect operation of institutional mechanisms of direct foreign investment.*

Purpose. *The aim is to reveal the essence and peculiarities of the institutional approach to the attraction and use of foreign direct investment. The task is to implement the typology of direct foreign investment mechanisms.*

Methods. *The article uses the logical-semantic method and the method of scientific abstraction – for the study of the conceptual-categorical apparatus of economic theory on issues of direct foreign investment and its mechanisms; the method of complex analysis and the retrospective method – to study changes in the mechanisms of direct foreign investment.*

Results. *The result of study is propositions to improving of direct foreign investment mechanisms by distinguishing their financial, fiscal and institutional components. Conclusions the typology of modern foreign direct investment mechanisms has made it possible to distinguish their financial, fiscal and institutional components and identify appropriate instruments that can be both stimulating and restrictive.*

The provisions of the institutional theory reveal the adaptive or innovative nature of the transformation of the mechanisms of direct foreign investment as a set of dynamic changes in their financial, fiscal, institutional components under the influence of structural changes in global investment flows and the institutional environment of the recipient countries.

Key words: *direct foreign investment, globalization, mechanisms of direct foreign investment, institutional mechanism, institutional environment, institutional changes, institutional balance, institutional constraints.*

Стаття надійшла до редколегії 11 березня 2019 року

ISSN: 2617-5932

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ВИПУСК 3, 2019

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ



- ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК. СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ
- ECONOMIC HERALD. SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION
- UNIVERSITY OF STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Випуск 3, 2019

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ



ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

Науковий журнал

Випуск 3

Ірпінь • УДФСУ • 2019

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Засновник, видавець: Університет державної фіскальної служби України
Заснований 2017 року

Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)

Мови видання: українська, російська, англійська

Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ 22277-12177 Р від 02.08.2016

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 3 від 28.03.2019)

Редакційна колегія: д.е.н., професор *О. А. Шевчук* (голов. ред.); д.е.н., професор *Н. П. Мацелюх* (заст. голов. ред.); д.е.н., професор *С. В. Онишко* (заст. голов. ред.); д.е.н., професор *В. Л. Андрущенко*; д.е.н., професор *Я. В. Белінська*; д.е.н., професор *О. І. Береславська*; д.е.н., професор *В. Д. Залізко*; д.е.н., професор *В. Ю. Ільїн*; д.е.н., доцент *Л. М. Карпенко*; д.е.н., професор *Ю. М. Коваленко*; к.е.н., с.н.с., доцент *Т. А. Коляда*; д.е.н., доцент *В. М. Краєвський*; д.е.н., професор *А. В. Лісовий*; к.е.н., доцент *В. В. Мартиненко*; д.е.н., професор *А. А. Олешко*; д.е.н., професор *В. О. Осмятченко*; д.е.н., професор *Ю. В. Пасічник*; д.е.н., професор *П. В. Пашко*; д.е.н., професор *В. В. Пилипів*; д.е.н., професор *С. П. Pinna*; д.е.н., доцент *Н. В. Стежко*; д.е.н., професор *К. І. Швабій*; Ph.D. *Ю. Джараль* (Польща); Ph.D. *Ю. Сипко* (Словаччина); Ph.D., Dr.h.c. *В. Гозора* (Словаччина).

Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування : науковий журнал / редкол. : О. А. Шевчук (голов. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. – Випуск 3. – 250 с.

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам економіки.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень з питань теорії і практики фінансів, бухгалтерського обліку, оподаткування та інших напрямів економічної науки.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями у сфері економіки.

Науковий журнал індексується в Google Scholar,

Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

Науковим статтям, опублікованим у журналі, присвоюється індекс DOI (Digital Object Identifier) – ідентифікатор цифрового об'єкта.

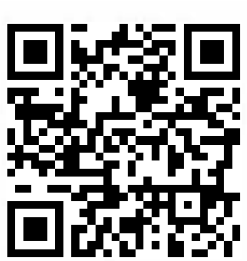
Редакція журналу веде систематичну роботу із включення наукового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія направила матеріали для індексації в Index Copernicus, провадить роботу щодо входження журналу у Scopus та Web of Science.

Адреса редакції:
вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08201, Україна
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Під час посилання на матеріали наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» потрібно використовувати транслітеровану назву «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» або «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Університет державної фіскальної
служби України, 2019

УНИВЕРСИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ



ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ

Научный журнал

Выпуск 3

Ирпень • УГФСУ • 2019

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Основатель, издатель: Университет государственной фискальной службы Украины
Основан в 2017 году

Продолжаемое издание (выходит по мере накопления материала)

Языки издания: украинский, русский, английский

Свидетельство о Государственной регистрации печатного средства массовой информации Серия КВ 22277-12177 Р от 02.08.2016

Рекомендовано к печати решением Ученого совета Университета государственной фискальной службы Украины (протокол № 3 от 28.03.2019)

Редакционная коллегия: д.э.н., профессор *О. А. Шевчук* (глав. ред.); д.э.н., профессор *Н. П. Мацелюх* (зам. глав. ред.); д.э.н., профессор *С. В. Онышко* (зам. глав. ред.); д.э.н., профессор *В. Л. Андрущенко*; д.э.н., профессор *Я. В.°Белинская*; д.э.н., профессор *Е. И. Береславская*; д.э.н., профессор *В. Д.°Зализко*; д.э.н., профессор *В. Ю. Ильин*; д.э.н., доцент *Л. Н.°Карпенко*; д.э.н., профессор *Ю. М. Коваленко*; к.э.н., с.н.с., доцент *Т. А. Коляда*; д.э.н., доцент *В. Н. Краевский*; д.э.н., профессор *А. В. Лисовый*; к.э.н., доцент *В. В.°Мартыненко*; д.э.н., профессор *А. А. Олешко*; д.э.н., профессор *В. А. Осмятченко*; д.э.н., профессор *Ю. В. Пасичник*; д.э.н., профессор *П. В. Пашко*; д.э.н., профессор *В. В. Пылыпив*; д.э.н., профессор *С. П. Риппа*; д.э.н., доцент *Н. В. Стежко*; д.э.н., профессор *К. И. Швабий*; Ph.D. *Ю. Джараль* (Польша); Ph.D. *Ю. Сипко* (Словакия); Ph.D., Dr.h.c. *В. Гозора* (Словакия).

Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение : научный журнал / редкол. : О. А. Шевчук (глав. ред.) и др. – Ирпень : Университет государственной фискальной службы Украины, 2019. – Выпуск 3. – 250 с.

Издание вмещает научные статьи, посвященные актуальным проблемам экономики.

Научный журнал основан с целью опубликования результатов научных исследований по вопросам теории и практики финансов, бухгалтерского учета, налогообложения и других направлений экономической науки.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, студентов и всех, кто интересуется научными исследованиями в сфере экономики.

Научный журнал индексируется в Google Scholar,

Национальной библиотекой Украины имени В. И. Вернадского.

Размещен на открытой информационной платформе OJS Университета государственной фискальной службы Украины.

Научным статьям, опубликованным в журнале, присваивается индекс DOI (Digital Object Identifier) – идентификатор цифрового объекта.

Редакция журнала ведет систематическую работу по включению научного издания в международные электронные библиотеки, каталоги и наукометрические базы данных с целью вхождения в мировое научное информационное пространство, повышения рейтинга журнала и индексов цитирования его авторов. Сейчас редколлегия направила материалы для индексации в Index Copernicus, проводит работу по вхождению журнала в Scopus и Web of Science.

Адрес редакции:
ул. Университетская, 31
г. Ирпень, Киевская обл., 08201, Украина
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Во время ссылки на материалы научного журнала «Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение» нужно использовать транслитерируемое название «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» или «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Университет государственной фискальной службы Украины, 2019

UNIVERSITY OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

ECONOMIC HERALD

SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION

The Scientific Journal

Release 3

Irpin ▪ USFSU ▪ 2019

ISSN 2617-5932
UDC 330(05)

Founder, publisher and manufacturer: University of the State Fiscal Service of Ukraine.
The scientific journal was founded in 2017.

Continued edition (released with the accumulation of material).

Language of publication: Ukrainian, Russian, English.

The certificate of state registration of the print mass media: KB 22277-12177 P, 02.08.2016

Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the Academic Council of University of the SFS of Ukraine (Protocol № 3, 28.03.2019)

Editorial Board: Doctor of Economics, professor *O. A. Shevchuk* (Editor-in-chief); Doctor of Economics, professor *N. P. Matseliukh* (Deputy Editor); Doctor of Economics, professor *S. V. Onysko* (Deputy Editor); Doctor of Economics, professor *V. L. Andruschchenko*; Doctor of Economics, professor *YA. V. Belinska*; Doctor of Economics, professor *O. I. Bereslavska*; Doctor of Economics, professor *V. D. Zalizko*; Doctor of Economics, professor *V. Yu. Ilin*; Doctor of Economics, Associate professor *L. M. Karpenko*; Doctor of Economics, professor *Yu. M. Kovalenko*; Ph.D. in Economics, Senior Research Fellow, Associate professor *T. A. Koliada*; Doctor of Economics, Associate Professor *V. M. Kraevsky*; Doctor of Economics, professor *A. V. Lisovyi*; Ph.D. in Economics, Associate professor V. *V. Martynenko*; Doctor of Economics, professor *A. A. Oleshko*; Doctor of Economics, professor *V. O. Osmiatchenko*; Doctor of Economics, professor *Yu. V. Pasichnyk*; Doctor of Economics, professor *P. V. Pashko*; Doctor of Economics, professor *V. V. Pylypiv*; Doctor of Economics, professor *S. P. Rippa*; Doctor of Economics, Associate professor N. V. Stezhko; Doctor of Economics, professor *K. I. Shvabii*; Ph.D. *J. Góral* (Poland); Ph.D. *J. Sipko* (Slovakia); Ph.D., Dr.h.c. *V. Gozora* (Slovakia).

Economic herald. Series: finance, accounting, taxation : the Scientific Journal / Editorial Board : O. A. Shevchuk (Editor-in-chief) and others. – Irpin : University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2019. – Release 3. – 250 p.

The publication contains scientific articles, devoted to actual problems of the economy.
The scientific journal was founded to publish the results of scientific research on the theory and practice of finance, accounting, taxation and other areas of economic science.
For researchers, lecturers, graduate students, students and everyone interested in research in the field of economics.

The Scientific Journal «Customs Security» is indexed by Google Scholar,

Vernadsky National Library of Ukraine.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine

DOI (digital object identifier) – the scientific articles are assigned digital object identifier.

The editorial board conducts systematic work on integration of the scientific publications in international electronic libraries, catalogs and scientometric databases in order to enter the world scientific information space, increase the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board is currently working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:
31, Universitetskaya str., Irpin, Kyiv region, Ukraine, 08201
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

During the reference to the materials of the scientific journal «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation» you need to use the transliterated title «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia».

© University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2019

ЗМІСТ

Андрущенко В. Л. Імператив фіскальної солідарності 13

Антоненко В. М., Рогушина Ю. В., Сьомка Н. К. Проблеми семантизації інформаційних ресурсів Web для підтримки управління процесами оподаткування 20

Белінська Я. В., Ратушна Ю. В., Котух Е. Досвід Об'єднаних Арабських Еміратів щодо активізації інвестування: уроки для України 30

Гуріна Н. В., Дойонко А. М. Застосування професійного судження бухгалтера в умовах ринкової економіки: вітчизняний та міжнародний досвід 40

Задорожня Л. А., Швабій К. І., Скаженник М. В. Трансформація персонального прибуткового оподаткування в Україні 48

Ільїн В. Ю. Домінуючі інвестиційні стратегії формування виробничих портфелів аграрних підприємств 59

Коваленко Ю. М. Теоретичні засади страхових і пов'язаних з ними послуг 72

Коляда Т. А. Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні 80

Корж М. А. Типологізація механізмів прямого іноземного інвестування: інституційний аспект 89

Кощук Т. В. Реформування акцизного податку з тютюнових виробів в Україні в контексті імплементації Угоди про асоціацію з ЄС 99

Краєвський В. М., Параниця Н. В. Моделювання та оцінка фінансової стійкості діяльності публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» 110

Лепеха М. О., Смоляр М. М. Здійснення митної політики в Україні на сучасному етапі 118

Мазіна О. І., Олійник В. С. Трансформація звітності в умовах глобалізації 124

Мартиненко В. В. Оцінка динаміки та структури податкових джерел формування бюджету в Україні 133

Мацелюх Н. П. Індикатори розвитку фондових ринків та виклики для України 144

Новицька Н. В. Особливості моніторингу руху підакцизних товарів у країнах ЄС 155

Олешко А. А., Трохимець О. І. Регіональна антикризова політика в умовах макроекономічної нестабільності 164

Онишко С. В., Шевчук Ю. В. Особливості функціонування моделей фінансування медичного страхування 171

Панура Ю. В., Скоромцова Т. О. Податкове консультування
в зарубіжних країнах: досвід для України.....180

Пасічник Ю. В. Вплив державного боргу на економічне зростання
в країнах Вишеградської групи.....189

Поснова Т. В. Трансформація людського капіталу
в умовах цифрової економіки.....204

Проскура К. П., Лісовий А. В. Документальне обгрунтування
ризиків фіктивності здійснених платниками податків операцій
з постачання товарів у податкових перевірках.....212

Старостенко Г. Г. Теоретичні аспекти розвитку конкурентного
середовища в умовах інтеграції у світову економіку.....222

Сторожук Т. М., Дружинська Н. С. Теоретичні аспекти
економічної оцінки лісових ресурсів як об'єктів обліку.....231

Тучак Т. В. Благодійні податки на доходи: зарубіжний досвід.....242

СОДЕРЖАНИЕ

Андрущенко В. Л. Императив фискальной солидарности....13

Антоненко В. М., Рогушина Ю. В., Сьомка Н. К. Проблемы семантизации информационных ресурсов Web для поддержки управления процессами налогообложения....20

Белинская Я. В., Ратушная Ю. В., Котух Э. Опыт Объединенных Арабских Эмиратов в сфере активизации инвестирования: уроки для Украины....30

Гурина Н. В., Дойонко А. М. Применение профессионального суждения бухгалтера в условиях рыночной экономики: отечественный и международный опыт....40

Задорожняя Л. А., Швабий К. И., Скаженник М. В. Трансформация персонального подоходного налогообложения в Украине....48

Ильин В. Ю. Доминирующие инвестиционные стратегии формирования производственных портфелей аграрных предприятий....59

Коваленко Ю. М. Теоретические основы страховых и связанных с ними услуг....72

Коляда Т. А. Гендерно-ориентированное бюджетирование: сущность и перспективы внедрения в Украине....80

Корж М. А. Типологизация механизмов прямого иностранного инвестирования: институциональный аспект....89

Кощук Т. В. Реформирование акцизного налога с табачных изделий в Украине в контексте имплементации Соглашения об ассоциации с ЕС....99

Краевский В. М., Параница Н. В. Моделирование и оценка финансовой устойчивости деятельности публичного акционерного общества «Национальная акционерная компания «Нефтегаз Украины»....110

Лепеха М. А., Смоляр М. Н. Осуществление таможенной политики в Украине на современном этапе....118

Мазина А. И., Олейник В. С. Трансформация отчетности в условиях глобализации....124

Мартиненко В. В. Оценка динамики и структуры налоговых источников формирования бюджета в Украине....133

Мацелюх Н. П. Индикаторы развития фондовых рынков и вызовы для Украины....144

Новицкая Н. В. Особенности мониторинга движения подакцизных товаров в странах ЕС....155

Олешко А. А., Трохимец Е. И. Региональная антикризисная политика в условиях макроэкономической нестабильности....164

Онишко С. В., Шевчук Ю. В. Особенности функционирования моделей финансирования медицинского страхования.....171

Панура Ю. В., Скоромцова Т. А. Налоговое консультирование в зарубежных странах: опыт для Украины.....180

Пасичник Ю. В. Влияние государственного долга на экономический рост в странах Вышеградской группы.....189

Поснова Т. В. Трансформация человеческого капитала в условиях цифровой экономики.....204

Проскура К. П., Лисовый А. В. Документальное обоснование рисков фиктивности осуществленных налогоплательщиками операций по поставке товаров в налоговой проверке.....212

Старостенко А. Г. Теоретические аспекты развития конкурентной среды в условиях интеграции в мировую экономику.....222

Сторожук Т. Н., Дружинская Н. С. Теоретические аспекты экономической оценки лесных ресурсов как объектов учета.....231

Тучак Т. В. Благотворительные налоги на доходы: зарубежный опыт.....242

CONTENTS

Andrushchenko V. L. Imperative of fiscal solidarity....13

Antonenko V. M., Rogushina Yu. V., Siomka N. K. Problems of semantization of the Web information resources for support the management of taxation processes....20

Belinska Ya., Ratushna J., Kotuh E. The experience of the United Arab Emirates in enhancing investment: lessons for Ukraine....30

Hurina N. V., Doyonko A. M. Application of professional judgment of accountant in the market economy: domestic and international experience....40

Zadorozhnia L., Shvabii K., Skazhennyk M. Transformation of personal income taxation in Ukraine....48

Ilin V. Y. Dominant investment strategies forming production portfolio agricultural enterprises....59

Kovalenko Yu. M. Theoretical bases of insurance services and related them services....72

Koliada T. Gender-oriented budgeting: essence and perspectives of implementation in Ukraine....80

Korzh M. A. Typologization of mechanisms for direct foreign investment: institutional aspects....89

Koshchuk T. Reformation of excise taxation of tobacco products in Ukraine in terms of implementation the Association Agreement with the EU....99

Kraevsky V. M., Paranytsia N. V. Financial sustainability modelling and estimation of the public joint-stock company "National shareholder company "Naftogaz of Ukraine"....110

Lepekha M. O., Smoliar M. N. Implementation of customs policy in Ukraine at the modern stage....118

Mazina O. I., Oliinyk V. S. Transformation of reporting in globalization conditions....124

Martynenko V. V. Evaluation of dynamics and structure of tax budget formation sources in Ukraine....133

Matseliukh N. P. Indicators of development of stock markets and challenges for Ukraine....144

Novytska N. Features of monitoring the movement of excisable goods in EU....155

Oleshko A. A., Trokhymets O. I. Regional anti-crisis policy in the condition of macroeconomic instability....164

Onyshko S. V., Shevchuk Y. V. Functioning specifics of medical insurance financial support models....171

Panura I. V., Skoromtsova T. A. Tax consulting in foreign countries: experience for Ukraine.....180

Pasichnyk Yu. V. The impact of public debt on economic growth in the countries of the Visegrad group.....189

Posnova T. V. Transformation of human capital in conditions digital economy.....204

Proskura K., Lisovyi A. Documentary reasoning of the risks of the activity of the tax performed by the payers of supply of goods in tax examinations.....212

Starostenko H. H. Theoretical aspects of developing competitive environment in the conditions of integrating into the world economy.....222

Storozhuk T. M., Druzhynska N. S. Theoretical aspects of economic assessment of forest resources as accounting facilities.....231

Tuchak T. V. Charitable taxes on income: foreign experience.....242